

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1939.

Andra kammaren.

Nr 23.

Lördagen den 2 december.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 25 nästlidna november.

§ 2.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 87, med förslag till lag om tjänsteplikt för medicinalpersonal;
nr 88, angående anslag till vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka
m. m.;
nr 89, med förslag till förordning om industrisockerskatt, m. m.; och
nr 90, med förslag till beräkning av vissa inkomster och utgifter å tilläggs-
stat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 m. m.

§ 3.

Föredrogos var efter annan och hänvisades till första särskilda utskottet
följande på kammarens bord liggande motioner, nämligen:
nr 49 av herrar *Fredberg* och *Aqvist*; samt
nr 50 av herr *Eriksson* i Toftered m. fl.

§ 4.

Föredrogos den av herr *Kyling* vid kammarens nästföregående sammanträde
gjorda, men då bordlagda anhållan att få till herr statsrådet och chefen för
försvarsdepartementet framställa interpellation, angående vidtagande av an-
stalter till lättnad för sådana värnpliktiga, som under längre tid inkallats
till förstärkt försvarsberedskap; och blev denna anhållan av kammaren bi-
fallen.

§ 5.

Vid nu skedd föredragning av den av herr *Wallén* vid kammarens näst-
föregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få till herr
statsrådet och chefen för finansdepartementet framställa interpellation, an-
gående vissa med den nuvarande penningpolitiken sammanhängande förhållan-
den, biföll kammaren denna anhållan.

§ 6.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Interpellation.

Herr *Flyg*, som anförde: Herr talman! Med levande medkänsla och soli-
darisk sympati följer Sveriges folk det drama, som just nu utspelas i grann-
landet på andra sidan Bottniska viken. Med indignation och förbittring
konstatera vi, hur återigen ett litet folk utsatts för ett vedervärdigt anfall
från en stormakt, som med mord och brand vill genomdriva sin vilja. Starkare
än under tidigare liknande tragedier upplever Sveriges folk dagens drama,

Andra kammarens protokoll vid urtima riksdagen 1939. Nr 23.

1

Interpellation. (Forts.)

därför att det denna gång gäller stam- och språkfränder, med vilka vi äro för-
enade med starka historiska och kulturella band. Och vår indignation blandas
även med oron för vårt eget vidkommande — överallt höres frågan: är det
drama, som Finlands folk nu genomlever, även Sveriges öde i en morgondag?

Men detta är ej allt. Mitt i denna situation kan Sveriges folk konstatera,
att en politisk organisation existerar inom svenska gränser, vilken försvarar
det nesliga våldsdådet mot vårt grannfolk. Om detta handlande vore ett ut-
tryck för vederbörande aktörers egen mening och åsikt, skulle det finnas någon
möjlighet att förstå och tolerera företeelsen i fråga. Men så är ej fallet. Den
riktning jag syftar på har klart dokumenterat, att den agerar och handlar,
intar och företräder de mest divergerande ståndpunkter, på order av rege-
ringen i ett främmande land — den regering, som är ansvarig för det över-
fall jag här riktat uppmärksamheten på. Det är fullt begripligt, att en allmän
förbittring, en verklig spontan folkvrede, vuxit fram mot det kommunistiska
partiet och med detta likartade organisationer av öppet nazistisk karaktär.

Denna förbittring har tagit sig många uttryck — så aktuella och så allmänt
kända, att det är onödigt att här referera dem. Och en allmän önskan existe-
rar, att statsmakterna skola beakta denna folkstämning, vilken har bred för-
ankring särskilt bland arbetare och småfolk. Ingen vill att här i landet be-
stående demokratiska rättigheter skola förtrampas eller negligeras. Men
åsikts-, yttrande- och tryckfriheten gälla endast dem, som företräda en egen
ärlig övertygelse — det är rent absurt, om man anser, att dessa rättigheter
skola skydda agenter och agenturer för främmande makt.

Vid olika tillfällen under senare år har jag inför riksdagens forum påpekat,
att inom folkrepresentationen finnas representanter för främmande makt. Nu
är detta påståendes riktighet allmänt erkänd. Samtidigt har det gått så långt,
att det från auktoritativt håll säges, att på grund av nämnda representanters
existens kan riksdagen icke arbeta normalt — vissa angelägenheter kunna ej
bringas till dess behandling. Om detta är riktigt, så är det ett ytterligare
bevis på, att någonting måste göras — att vissa åtgärder äro av nöden.

På grund av vad jag ovan anför, vilket förvisso uttrycker vad ett brett
flertal av Sveriges folk menar och tänker, hemställer jag om kammarens till-
stånd att till hans excellens statsministern få framställa följande frågor:

1) Har regeringen uppmärksammat det i interpellationens motivering skild-
rade tillståndet?

2) Avser regeringen att vidtaga några åtgärder med anledning av påtalade
förhållanden?

3) Kan riksdagen förvänta något eller några förslag från regeringen avse-
ende åtgärder, som möjliggöra statsmakternas ingripande i det av mig på-
talade tillståndet?

Denna anhållan bordlades.

§ 7.

Interpellation. Herr **Janson** i Frändesta erhöi på begäran ordet och yttrade: Herr tal-
man! Regeringsrätten har nu förklarar att Västerviks stadsfullmäktige över-
skridit sin befogenhet, då de anvisat visst belopp till luftvärnskanoner, med
följande motivering: »Att skaffa vapen för militärt ändamål tillhör icke de
angelägenheter, som kommun äger att vårda.»

I enlighet med Kungl. Maj:ts proposition nr 61/1938 godkände riksdagen
emottagandet från statens sida av på frivillighetens väg anskaffad luftvärns-
material.

Det synes då orimligt, att kommun, vilken ofta är mycket stor fastighets-
innehavare och företagare, ej skall äga rätt att liksom enskilda personer eller
företagare bidra till luftvärns anskaffande för hemortens försvar. Med stöd

Interpellation. (Forts.)

av ovanstående anhåller jag att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande fråga:

Avser herr statsrådet att vidtaga sådana åtgärder att tidigast möjligt under 1940 års lagtima riksdag förslag till sådan ändring av kommunallagen avlämnas, att kommun får rätt att anvisa medel till anskaffning av luftvärns-material?

Denna anhållan bordlades.

§ 8.

Föredrogos följande från första kammaren överlämnade protokollsutdrag:

nr 187, med inbjudan till andra kammaren att förena sig med första kammaren i dess beslut, att andra särskilda utskottet skulle behandla Kungl. Maj:ts proposition, nr 87, med förslag till lag om tjänsteplikt för medicinalpersonal, ävensom de ytterligare framställningar, som kunde komma att av Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i detta ämne eller andra i oskiljaktigt sammanhang därmed stående frågor; samt

nr 188, med inbjudan till andra kammaren att förena sig med första kammaren i dess beslut, att första särskilda utskottet skulle behandla Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 88, angående anslag till vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka m. m.;

nr 89, med förslag till förordning om industrisockerskatt, m. m.; och

nr 90, med förslag till beräkning av vissa inkomster och utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 m. m.;

ävensom de ytterligare framställningar, som kunde komma att av Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i dessa ämnen eller andra i oskiljaktigt sammanhang därmed stående frågor.

Dessa inbjudningar blevo av andra kammaren antagna.

§ 9.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts propositioner; och hänvisades därvid

till andra särskilda utskottet propositionen, nr 87, med förslag till lag om tjänsteplikt för medicinalpersonal; samt

till första särskilda utskottet propositionerna:

nr 88, angående anslag till vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka m. m.;

nr 89, med förslag till förordning om industrisockerskatt, m. m.; och

nr 90, med förslag till beräkning av vissa inkomster och utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 m. m.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes:

första särskilda utskottets utlåtanden:

nr 57, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående redovisningen av utgifter under fjärde huvudtiteln vid mobilisering m. m.;

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, m. m. jämte i ämnet väckta motioner; och

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till en anläggning för torvbriketttillverkning; samt

andra särskilda utskottets utlåtande, nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 76, med förslag till lag om eftergift under vissa förhållanden från bestämmelserna i 19 § första stycket lagen om arbetarskydd.

§ 11.

Anmäldes och godkändes första särskilda utskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 78, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40, i vad propositionen avser anslag till statlig krigsförsäkring;

nr 79, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel för anordnande av skyddsrum i Stockholms slott;

nr 80, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv; och

nr 81, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 av vissa ytterligare anslagsmedel.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

§ 13.

Avlämnades följande motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 80, med förslag till förordning om skatt å kaffe, nämligen

nr 51, av herr *Henriksson*;

nr 52, av herrar *Werner* i Höjen och *Pettersson* i Rosta; samt

nr 53, av herr *Tengström m. fl.*

Vidare avlämnades följande motioner, nämligen av:

herr andre vice talmannen *Magnusson*, nr 54, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 81, med förslag till förordning om skatt å läskedrycker, m. m.; och

herrar *Ericsson* i Kinna och *Sundström* i Skövde, nr 55, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 86, med förslag till förordning om statlig nöjes-skatt.

Samtliga dessa motioner bordlades.

§ 14.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Hermansson</i> i Kvistljungby	under	5 dagar	fr. o. m. den	5 dec.,	
• <i>Råstock</i>	»	3	»	»	2 »
• <i>Karlsson</i> i Grängesberg	»	5	»	»	5 »
• <i>Gardell</i>	»	6	»	»	5 » och
• <i>Sundström</i> i Vikmanshyttan	»	5	»	»	5 » .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.18 e. m.

In fidem
Sune Norrman.